

Ajankohtaista perusopetuksessa

(Luku)vuosi 2020-2021

Mari Sjöström, @MariSjostrom

**“Tällä hetkellä kunnat
perusopetuksen
järjestäjinä joutuvat
normaalien toimintojen
ohella varautumaan
paikallisesti
muuttuviin
tilanteisiin”**

Perusopetuslaki 20 a § poikkeukselliset opetusjärjestelyt

Määräaikainen muutos voimassa 1.8.-31.12.2020

Jos opetusta ei tartuntatautilain (1227/2016) 58 §:n nojalla annettavan päätöksen johdosta voida järjestää turvallisesti lähiopetuksena koulussa tai muussa opetuksen järjestämispaikassa, voidaan opetuksessa siirtyä opetuksen järjestäjän päätöksellä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin, jos se opetuksen järjestämiseksi on välttämätöntä. Oppilaan oikeus opetukseen tulee turvata myös poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana tässä laissa tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn mukaisesti.

Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymistä koskeva päätös voidaan tehdä **enintään yhden kuukauden ajaksi kerrallaan. Poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana opetusta järjestetään osittain tai kokonaan muuna kuin lähiopetuksena etäyhteyksiä hyödyntäen.**

Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus järjestää 16, 16 a, 17 ja 17 a §:ssä tarkoitettua oppimisen tukea sekä 31 §:ssä säädettyjä palveluja ja etuuksia sellaisilla toteuttamistavoilla kuin se on olosuhteisiin nähden mahdollista toteuttaa. **Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus muuna kuin lähiopetuksena annettavassa opetuksessa antaa kaikille oppilaille maksuton ateria.**

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, **ei koske esiopetuksen oppilaita, perusopetuksen 1–3 vuosiluokkien oppilaita, 17 §:ssä tarkoitettuja erityisen tuen päätöksen saaneita oppilaita, 25 §:n 2 momentissa tarkoitetuille pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita eikä 5 §:ssä tarkoitettuja valmistavan opetuksen oppilaita.**

Jos oppilaan opetusta ei tartuntatautilain 57, 60 ja 63 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa voida järjestää lähiopetuksena, opetus voidaan järjestää tämän lain 18 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuin erityisin opetusjärjestelyin, jota koskeva päätös voidaan tehdä enintään edellä tarkoitettun tartuntatautilain nojalla annetun oppilasta koskevan päätöksen voimassaolon ajaksi.

Kuntamarkkinat
Lakiklinikka:
Minna Antila
To klo 10.20-
10.40

Etäopetuksen mahdollisuudet jatkossa

Kuntaliiton rooli

Perusopetuksen päättöarviointi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaan arviointi uudistuu vaiheittain

- **Vaihe 1) Luku 6 Oppimisen arviointi**
- Opetushallituksen julkaisema perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistettu **arviointia koskeva luku 6 on otettu käyttöön 1.8.2020 alkaen.**
- **Vaihe 2) Päätösarvioinnin kriteerit ja oppimisen tavoitteet**
- **Laaditaan oppiaineittain arvosanoille 5, 7, 8, 9.** Opetuksen tavoitteet eivät muutu. Päätösarvioinnin kriteerit siirretään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.
- **Kriteerien luonnoksia voi nyt kommentoida verkossa 25.9.2020 asti joko vastaamalla Opetushallituksen verkkokyselyyn tai antamalla lausunnon lausuntopalvelun kautta.**
- **Uusitut kriteerit julkaistaan tammikuussa 2021 ja otetaan käyttöön 1.8.2021,** joten ensimmäiset päätösarvosanat koko ikäluokalle annetaan uusin kriteerein keväällä 2022.

Hallitusohjelman kirjaukset, jotka vaikuttavat perusopetuksen järjestämiseen jos toteutuvat...

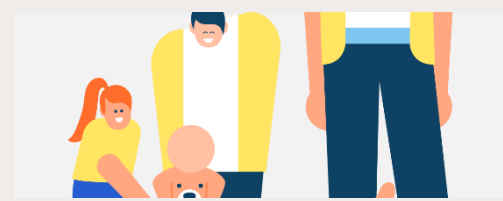
Oppivelvollisuuden laajentuminen mm.

- Tehostettu oppilaanohjaus
- Perusopetuksen järjestäjälle ohjausvelvoite ja valvontavastuu
- Lisäopetuksen sijaan tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

Joustava(mpi) esi- ja alkuopetus?

- Toteutetaan varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmien kautta.

Koulupäivän uudistaminen – Suomen malli?

- Hyvinvoinnin edistäminen
- Koulun ja vapaa-ajan yhteensovittaminen

Vuorovanhemmuuden tukeminen

- Vaikutukset esi- ja perusopetuksen järjestämiseen?

Perusopetuksen laadun ja tasa-arvon kehittämishohjelma vuosille 2020-2022

- [Ohjelman](#) toimeenpanemiseksi on perustettu useita eri työryhmiä mm. säädösvalmistelun tueksi
 - Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen foorumi
 - Koulutuksellisen tasa-arvon ja positiivisen erityiskohtelun edistämistoimia varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa
 - Oppimisen tuen, lapsen tuen ja inklusion edistämistoimia varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa valmistelevan työryhmän
 - **Lisäksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun käynnistäminen, esitetty käynnistettäväksi 1.8.2021**
 - [Kokeilulakiluonnos](#) valmisteltu, ollut lausunnoilla 11.6-24.7.2020.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laadun ja tasa-arvon kehittämishohjelma

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatua ja tasa-arvoa parantava Oikeus oppia -kehittämishohjelma turvaa tasa-arvoisen alun oppimiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa kehittämishohjelmat vuosina 2020-2022.

Muutokset lakiin mahdollisia

Käynnistyneet ja odotettavissa olevat valtionavustukset

Kuntamarkkinat
Suomen malli
ke 15-15.30

Vuonna 2020

- [#Oikeusoppia](#) määräraha n. 75 M€, jaettu n. 51 M€ valtionavustuksena.
- **Nyt jaossa n. 7 M€ oppimisen tukeen ja inklusioon. Hakuaika päättyy 2.10.2020 (OKM)**

Pilkottu useammaksi hankkeeksi.

- [Suomen malli](#), 10 M€ (lisätietoa haun käynnistymisestä lokakuussa 2020)
- [Koulujen kerhotoiminta](#) lv. 2020-2021, 2,865 M€ (valtionavustus, 9 hakuaika päättynyt)

Vuonna 2021

- [#Oikeusoppia](#) määrärahaksi esitetty n. 75 M€, arviolta jaossa n. 60 M€ valtionavustuksena.
Pilkottu useammaksi hankkeeksi.
- [Suomen malli](#) määrärahaksi esitetty 14,5 M€ (valtionavustus, mahdollisuus pysyväluonteiseen rahoitukseen?)
- [Koulujen kerhotoiminta](#) määrärahaksi esitetty 2,865 M€ (valtionavustus)

Vuonna 2022

- [#Oikeusoppia](#) määräraha, arviolta jaossa n. 60 M€ valtionavustuksena.
- [Suomen malli](#) arviolta 14,5 M€
- Koulujen kerhotoiminta?

Vuorovanhemmuuden tukeminen

- Tuetaan tasa-arvoista vuorovanhemmuutta.
- Mahdollistetaan kaksi tasavertaista osoitetta.

Vaikutukset esi- ja perusopetuksen järjestämiseen?

Nykytila: vuoroasuminen ja koulumatkaetuus

Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (190/2019)

- **Laki tullut voimaan 1.12.2019**
- Lain tavoitteena on vahvistaa lapsen edun toteuttamista, lapsen osallisuutta ja selkeyttä oikeuskäytänteitä
- Laki tunnistaa **vuoroasumisen**
 - Lähtökohtaisesti lapsi asuu yhtä paljon tai lähes yhtä paljon kummankin vanhemman luona
 - Vanhemmat voivat sopia tai tuomioistuin voi päättää asiasta
 - **Vuoroasumisessakin vain yksi virallinen asuinpaikka**, jonka perusteella kunta osoittaa lähikoulun ja lapsen koulupaikka määräytyy.
 - Perusopetuslain 32 § mukainen koulukuljetusvelvoite syntyy vain lapsen virallisesta asuinpaikasta

**Peruskoululaisten
määrä vähenee –
mitä se tarkoittaa
kunnille?**

HS 26.5.2020

Kotimaa | Opetus

Montako peruskoulua Suomeen jää? Opetushallituksen laskelma ennakoi isoja muutoksia jo vuosikymmenen päähän

Koulujen määrä vähenee entisestään tulevina vuosina. Opetushallituksen selvitys arvioi romahduksen syvyyden.

Luetuimmat

- Vahingonteot** | Redin 134-metrisestä tornitalosta heiteltiin taas tavaraa – Poliisi tehnyt kiinniotoja

Tiedote 04.06.2020

Jaa

Peruskouluverkko harvenee ja koulujen keskimääräinen koko kasvaa

Ajanloista Ennakointi

Jos kouluverkon kehitys jatkuu samansuuntaisena, laskee koulujen määrä lähes puoleen nykyisestä vuoteen 2040 mennessä. Käytännössä tämä tarkoittaisi koulujen koon kasvua. Mikäli kouluverkon harvenemista ja keskimääräisen oppilasmäärän kasvua kyetään kansallisiin tai alueellisiin toimin hillitsemään, vähenee koulujen määrä enää runsaalla kolmanneksella.

Opetushallitus

SITRA

SITRAN SELVITYKSIÄ 167

KESÄKUU 2020

MILLE VÄESTÖLLE?

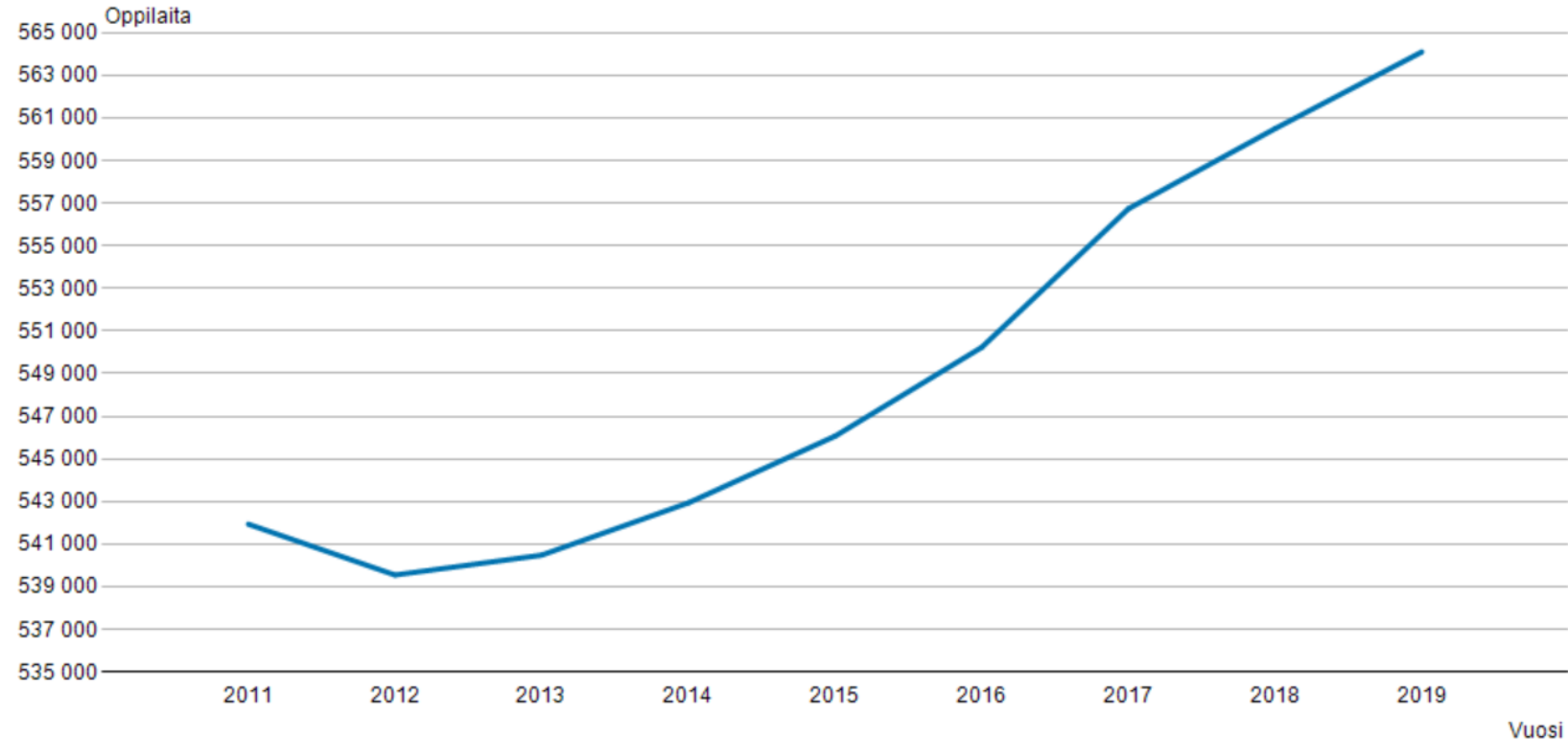
Ikäryhmäkohtaiset ja alueelliset väestöennusteet sekä uusien opiskelijoiden määrien ennuste kaikilla koulutusasteilla Suomessa 2018–2040

Timo Aro, Rasmus Aro, Nina Honkala, Tapio Huttula ja Iida Mäkelä

KUNTA
LIITTO

Peruskoulun oppilasmäärät

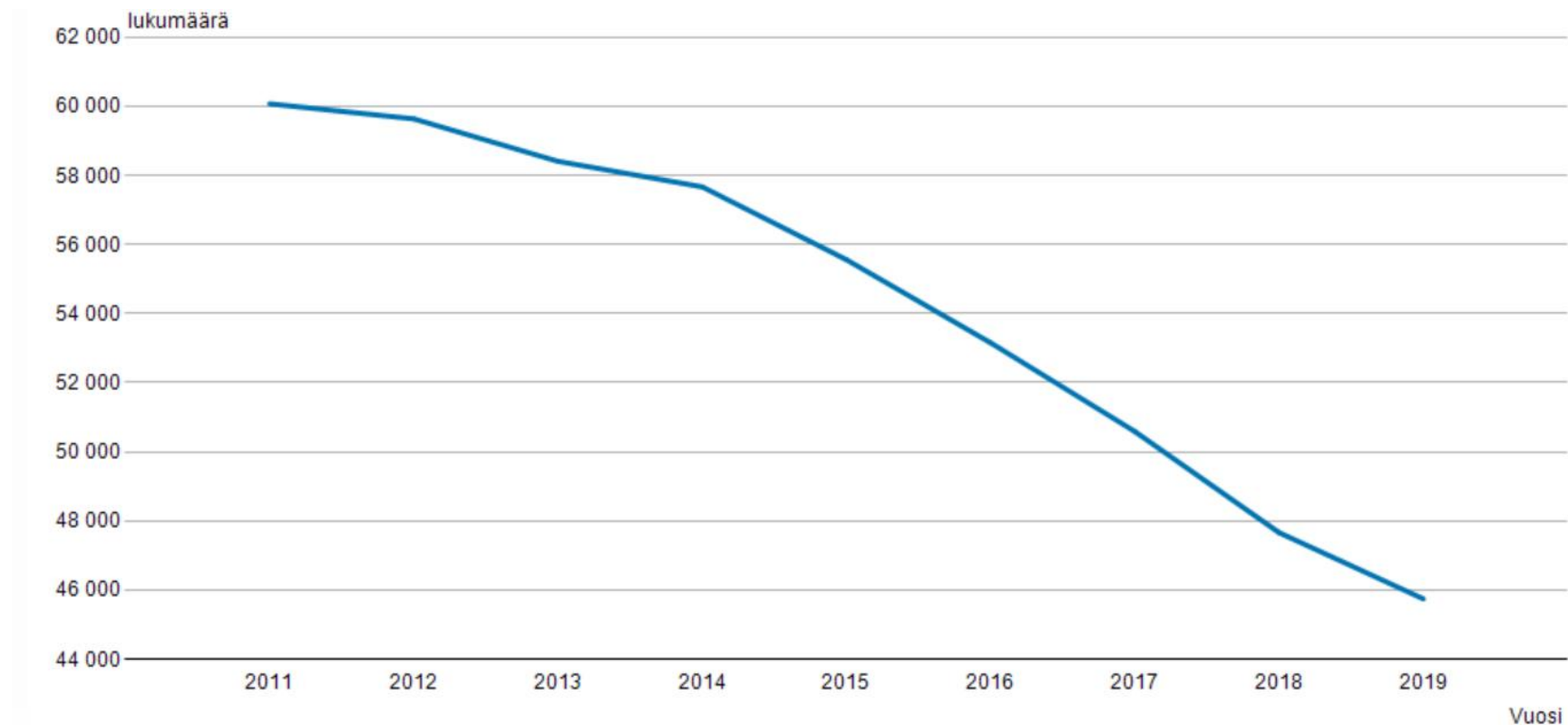
Lähde: Tilastokeskus

Vuonna 2011 peruskoulussa oli n. 542 000 oppilasta ja n. 2 700 kunnallista peruskoulua.

Vuonna 2019 peruskoulussa oli n. 560 000 oppilasta ja n. 2 100 kunnallista peruskoulua.

Peruskoulun oppilasmäärissä ei vielä ole nähtävissä syntyvyyden laskun vaikutuksia, mutta...

Syntyneet

Lähde: Väestörakenne, Tilastokeskus

Aloittaa peruskoulussa 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026

**Vuonna 2011 syntyi
59 961**

**Vuonna 2019 syntyi
45 613 lasta**

Alueelliset erot syntyvydessä ovat suuria ja heijastuvat kuntien palveluverkkoon hyvin eri tavoin.

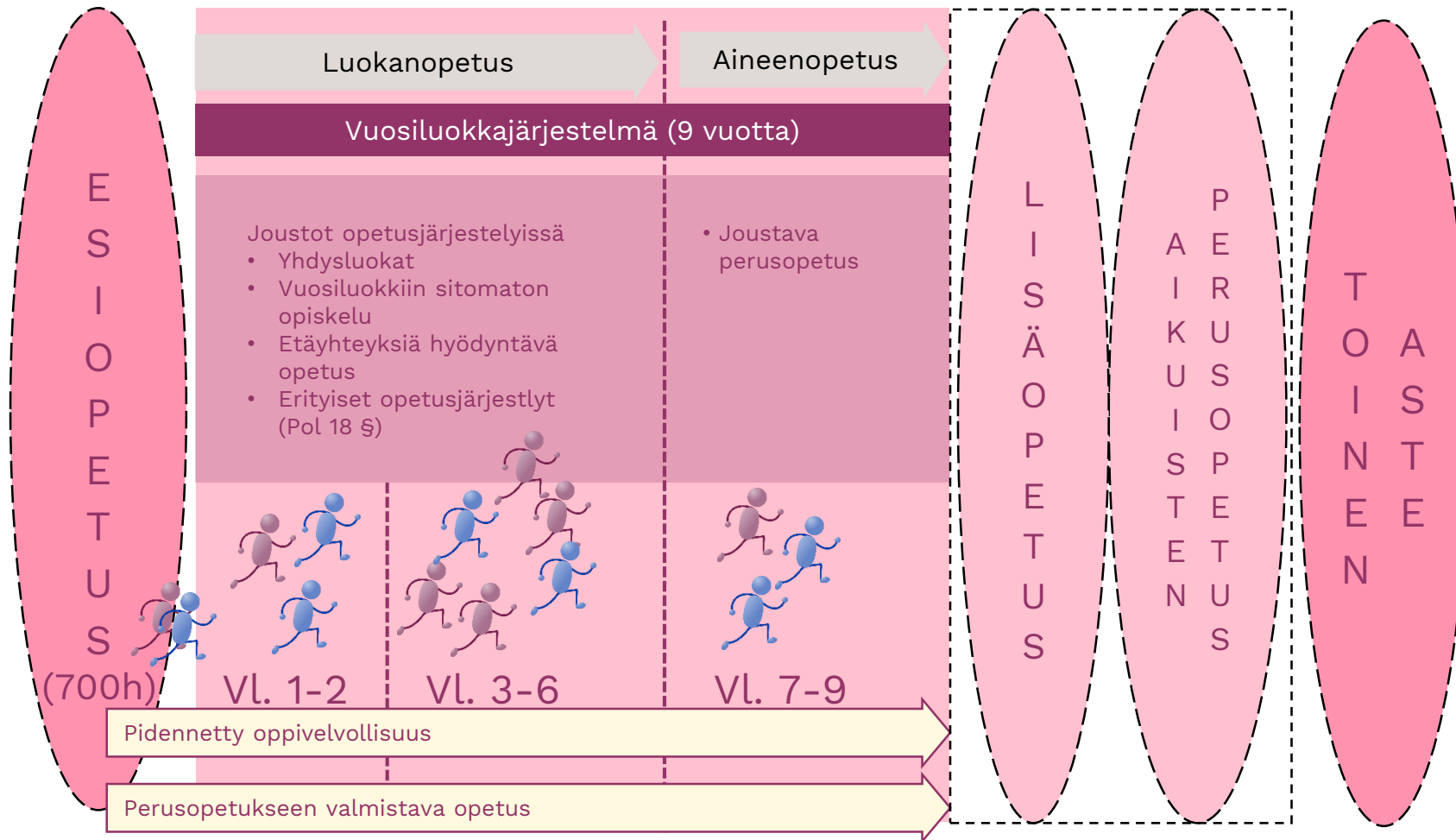
Myös peruskoulutuksen osalta kunnat erilaistuvat, eriytyvät ja erkaantuvat toisistaan ilman uudenlaista strategista ajattelua

Mitä peruskoululaisten määrän väheneminen tarkoittaa kunnille?

Kuntaperusteinen perusopetus järjestetään laadukkaasti ja yhdenvertaisin periaattein. Perusopetuslaki turvaa saatavuuden ja saavutettavuuden.

- Väestönkehityksen alueellinen epätasaisuus asettaa kunnat, viranhaltijat ja luottamushenkilöt erilaisiin haastaviin tilanteisiin riippuen onko kyseessä supistuva tai kasvava kunta esim.
 - Kouluverkon ja siihen kytkeytyvien palveluiden osalta
 - Koulun heijastamat vaikutukset elinvoima-, vetovoima-, pitovoimatekijöihin
 - Resursointiin ja kustannuskehitykseen
- Perusopetuksen saatavuus ja saavutettavuus on edelleen hyvä, mutta jo 2020-luvulla syntyvyyden voimakas lasku vaikuttaa peruskoulun oppilasmääriin (yksi ikäluokka kerrallaan) ja kiihdyttää omalta osaltaan kuntien erilaistumist- ja eriytymiskehitystä. Kehittämistarpeet monimuotoistuvat.
- **Millä ehdoin ja edellytyksin perusopetusta voidaan järjestää edelleen laadukkaasti yhä pienemmälle väestöpohjalle koko Suomessa?**

Perusopetuksen järjestäminen nykyisellään

Tarvitaan(ko) perusopetuksen uudistus?

Kiitos.

Mari Sjöström

050 575 8622

mari.sjostrom@kuntaliitto.fi

[@MariSjostrom](https://www.instagram.com/MariSjostrom)

www.kuntaliitto.fi

